

**НАСТАВНО –НАУЧНОМ /УМЈЕТНИЧКОМ ВИЈЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА/АКАДЕМИЈЕ
СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ**

Предмет: Извјештај комисије о пријављеним кандидатима за избор у академско звање **редовног професора**, ужа научна/умјетничка област **Методика васпитно-образовног рада** (ужа образовна област **Методика наставе језика и књижевности**, предмети: Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2, Проблемска и стваралачка настава језика, Стваралачка настава књижевности и Савремена организација наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за српски језик и књижевност), Методика српског језика и књижевности (Студијски програм за руски и српски језик и књижевности), Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2 (школски рад), Филмска и РТВ култура, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 1, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 2 и Специјални курс наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за разредну наставу).

Одлуком Наставно-научног/умјетничког вијећа Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, број ННВ: 2895/17 од 17. 10. 2017. год., именовани смо у Комисију за разматрање конкурсног материјала и писање извјештаја по конкурс, објављеном у дневном листу *Глас Српске* од 19. 7. 2017. године, за избор у академско звање **редовног професора**, ужа научна/умјетничка област **Методика васпитно-образовног рада** (ужа образовна област **Методика наставе језика и књижевности**, предмети: Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2, Проблемска и стваралачка настава језика, Стваралачка настава књижевности и Савремена организација наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за српски језик и књижевност), Методика српског језика и књижевности (Студијски програм за руски и српски језик и књижевности), Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2 (школски рад), Филмска и РТВ култура, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 1, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 2 и Специјални курс наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за разредну наставу).

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Састав комисије ¹ са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив научне области, научног поља и уже научне/умјетничке области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

¹ Комисија се састоји од најмање три наставника из научног поља, од којих је најмање један из уже научне/умјетничке за коју се бира кандидат. Најмање један члан комисије не може бити у радном односу на Универзитету у Источном Сарајеву, односно мора бити у радном односу на другој високошколској установи. Чланови комисије морају бити у истом или вишем звању од звања у које се кандидат бира и не могу бити у сродству са кандидатом.

1. Др Оливера Радуловић, редовни професор, предсједник
Научна област: Српска књижевност са теоријом књижевности
Научно поље: Језици и књижевност
Ужа научна/умјетничка област: Методика наставе српског језика и књижевности
Датум избора у звање: 17. 7. 2014.
Универзитет у Новом Саду
факултет/академија: Филозофски факултет

2. Др Горан Максимовић, редовни професор, члан
Научна област: Српска књижевност
Научно поље: Језици и књижевност
Ужа научна/умјетничка област: Српска књижевност XVIII и XIX вијека
Датум избора у звање: 20. 5. 2008.
Универзитет у Нишу
факултет/академија: Филозофски факултет

3. Др Мирјана Стојисављевић, редовни професор, члан
Научна област: Хуманистичке науке
Научно поље: Језици и књижевност
Ужа научна/умјетничка област: Специфични језици – Српски језик
Датум избора у звање: 7. 4. 2016.
Универзитет у Бањој Луци
факултет/академија: Филолошки факултет

На претходно наведени конкурс пријавио се један (1) кандидат:

1. Бранка (Рајко) Брчкало

На основу прегледа конкурсне документације, а поштујући прописани члан² 77. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16), чланове 148. и 149. Статута Универзитета у Источном Сарајеву и чланове 5, 6. и 38.³ Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, Комисија за писање извјештаја о пријављеним кандидатаима за изборе у звања, Наставно-научном/умјетничком вијећу Филозофског факултета/академије и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву подноси слиједећи извјештај на даље одлучивање:

ИЗВЈЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

² У зависности од звања у које се кандидат бира, наводи се члан 77. или 78. или 87.

³ У зависности од звања у које се кандидат бира, наводи се члан 37. или 38. или 39.

Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке
На Филозофском факултету Пале, на 241. сједници Наставно-научног вијећа, одржаној 13. 6. 2017. год., донесен је приједлог одлуке о расписивању конкурса за избор у академско звање редовног професора, ужа научна/умјетничка област Методика васпитно-образовног рада (ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности, предмети: Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2, Проблемска и стваралачка настава језика, Стваралачка настава књижевности и Савремена организација наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за српски језик и књижевност), Методика српског језика и књижевности (Студијски програм за руски и српски језик и књижевности), Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2 (школски рад), Филмска и РТВ култура, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 1, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 2 и Специјални курс наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за разредну наставу). Одлука је потврђена на 34. сједници Сената Универзитета у Источном Сарајеву, 11. 7. 2017.
Дневни лист, датум објаве конкурса
<i>Глас Српске</i> од 19. 7. 2017.
Број кандидата који се бира
Један (1)
Звање и назив уже научне/умјетничке области, уже образовне области за коју је конкурс расписан, списак предмета
Академско звање редовни професор, ужа научна/умјетничка област: Методика васпитно-образовног рада (ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности, предмети: Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2, Проблемска и стваралачка настава језика, Стваралачка настава књижевности и Савремена организација наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за српски језик и књижевност), Методика српског језика и књижевности (Студијски програм за руски и српски језик и књижевности), Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2 (школски рад), Филмска и РТВ култура, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 1, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 2 и Специјални курс наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за разредну наставу).
Број пријављених кандидата:
Један (1)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА
ПРВИ КАНДИДАТ
1. ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ
Име (име једног родитеља) и презиме
Бранка (Рајко) Брчкало
Датум и мјесто рођења
28. 2. 1958, Пале
Установе у којима је кандидат био запослен
<ul style="list-style-type: none"> - Средњошколски центар Пале; - Фамос Коран; - Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет.

Звања/радна мјеста <ul style="list-style-type: none"> - Професор српског језика и књижевности у гимназији; - Стручни сарадник за образовање кадрова у Фамосу; - Асистент, виши асистент, доцент, ванредни професор за Методику наставе српског језика и књижевности на Филозофском факултету у Палама.
Научна област
Методика васпитно-образовног рада
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима
Члан Друштва наставника Републике Српске
2. СТРУЧНА БИОГРАФИЈА, ДИПЛОМЕ И ЗВАЊА
Основне студије/студије првог циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка
Филозофски факултет Универзитета у Сарајеву, уписана 1977, завршила 1981.
Назив студијског програма, излазног модула
Историја југословенских књижевности и српскохрватски језик
Просјечна оцјена током студија ⁴ , стечени академски назив
Професор историје југословенских књижевности и српскохрватског језика
Постдипломске студије/студије другог циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка
Универзитет у Источном Сарајеву, Педагошки факултет у Бијељини, уписана 1998/99, магистрала 2003.
Назив студијског програма, излазног модула
Магистар методичких наука – Методика наставе српског језика и књижевности
Просјечна оцјена током студија, стечени академски назив
Магистар методичких наука
Наслов магистарског/мастер рада
<i>Методички приступ лирској пјесми у основној школи</i>
Ужа научна/умјетничка област
Методика васпитно-образовног рада - Методика наставе језика и књижевности
Докторат/студије трећег циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка (датум пријаве и одбране дисертације)
Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет, дисертација пријављена 3. јуна 2004, одбрањена 3. новембра 2006.
Наслов докторске дисертације
<i>Методички приступ приповједачком дјелу Петра Кочића</i>
Ужа научна област
Методика васпитно-образовног рада – Методика наставе језика и књижевности
Претходни избори у звања (институција, звање и период)
1. ⁵ Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет, виши асистент, 19. 9. 2006 – 1. 10. 2006.
2. Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет, доцент 1.10. 2006 – 27.

⁴ Просјечна оцјена током основних студија и студија првог и другог циклуса наводи се за кандидате који се бирају у звање асистента и вишег асистента.

⁵ Навести све претходне изборе у звања.

12. 2011.

3. Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет, ванредни професор, 27.

12. 2011 -

3. НАУЧНА/УМЈЕТНИЧКА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Радови прије првог и/или посљедњег избора/реизбора

Радови објављени у часописима и зборницима са научно-стручних скупова

1. Б. Брчкало (2004), Проучавање ритма у лирској пјесми, у: *Просвјетни рад*, бр. 13-14, Додатак: За наставу, Подгорица: Завод за уџбенике и наставна средства Црне Горе, 1-3.
2. Б. Брчкало (2004), Корелативне везе лирске пјесме са сродним садржајима, у: *Васпитање и образовање*, часопис за педагошку теорију и праксу, бр. 3, Подгорица: Завод за уџбенике и наставна средства Црне Горе, 119-128.
3. Б. Брчкало (2005), Проучавање пјесничког језика у лирској пјесми, у: *Настава*, бр. 4, Бањалука: Републички педагошки завод, 145-155.
4. Б. Брчкало (2007), Проучавање слоја звучања и значења ријечи у приповијеткама Петра Кочића, у: *Радови Филозофског факултета*, бр. 9, књига 1, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 159-167.
5. Б. Брчкало (2007), Интерпретација приповијетке „Вуков гај“ Петра Кочића, у: *Радови Филозофског факултета*, бр. 9, књига 1, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 467-473.
6. Б. Брчкало (2008), Методички приступ Кочићевим књижевним ликовима, у: *Сто двадесет пет година високог образовања у БиХ* (Зборник радова са научног скупа одржаног на Филозофском факултету), књига 2/1, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 213-223.
7. Б. Брчкало (2008), Интерпретација приповијетке „Мрачајски прото“ путем проблемско–истраживачког поступка, у: *Нова школа*, часопис за унапређење наставе, година 4, бр. 6, Бијељина: Педагошки факултет, 126-138.
8. Б. Брчкало (2008), Мотивисање ученика за читање и доживљавање лирске пјесме, у: *Радови Филозофског факултета*, бр. 10, књига 1, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 325-346.
9. В. Brčkalo (2008), Studij razredne nastave – iskustva, stanje, perspektive, u: *Studij razredne nastave u funkciji devetogodišnje osnovne škole* (Zbornik radova sa Drugog međunarodnog naučnog skupa), urednik Muhamed Arnaut, Zenica: Pedagoški fakultet, 133 -143.

10. Б. Брчкало (2008), Проучавање структуре Кочићевих приповједака, у: *Методичка пракса*, часопис за наставу и учење, година 8, бр. 3, Београд: Школска књига, Врање: Учитељски факултет, 8-19.
11. В. Ковачевић, В. Брчкало (2008), Didaktičko-metodičke osnove programa dodatne nastave, у: *Kontroverze suvremene pedagogije i praksa odgoja i obrazovanja*, Mostar: Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru, 95. (Rad štampan u izvodu.)
12. Б. Брчкало (2009), Методичке основе савремене наставе књижевности, у: *Наука и настава на универзитету* (Зборник радова са научног скупа одржаног на Филозофском факултету), књига 3/1, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 529-539 .
13. В. Брчкало (2009), Svjesna aktivnost učenika u nastavi gramatike i pravopisa, Zbornik radova sa Desetog međunarodnog znanstvenog skupa *Škola po mjeri*, Pula: Sveučilište Jurja Dobrile, Odjel za obrazovanje učitelja i odgojitelja, 247-260.
14. Б. Брчкало (2009), In memoriam Вук Милатовић, у: *Радови Филозофског факултета*, бр.11, књига 1, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 383-387.
15. Б. Брчкало (2010), Настава ортографије у школи, у: *Радови Филозофског факултета*, бр. 12, књ. 1, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 397-409.
16. Б. Брчкало (2010), Интересовања ученика млађих разреда основне школе за читање лектире, у: *Методичка пракса*, бр. 4, год. X, Београд: Школска књига д.о.о. – Врање: Учитељски факултет, 667-680 и *Годишњак Учитељског факултета у Врању*, бр. 2, Врање, 2011, 415-429. (Прештампано из *Методичке праксе*, бр. 4, год. X, Београд - Врање, 2010.)
17. Б. Брчкало (2011), Model of teaching grammar based on applying of inductive-deductive procedure, у: *Suvremene strategije učenja i poučavanja*, urednik Vladimir Kadum, Medulin, Pula: Sveučilište Jurja Dobrile, 329-339 i *Metodički obzori*, br. 12, vol. 6,2, Pula, 2011, 105-115.

Књиге, монографије, уџбеници

1. Б. Брчкало (2004), *Методички приступ лирској пјесми у основној школи*, Монографска публикација, Српско Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства, 236 стр.
2. Б. Брчкало (2009), *Приповједачко дјело Петра Кочића у настави*,

Монографска публикација, Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства, 264 стр.

3. Б. Брчкало (2009), *Интерпретације приповједака Петра Кочића у настави*, Монографска публикација, Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства, 134 стр.

Рецензије

1. Б. Брчкало (2011), Рецензија рукописа *Словарице* за 2. разред основне школе, у издању Завода за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево.
2. Б. Брчкало (2011), Рецензија рукописа *Радне свеске*, аутора Пера Спасојевића и Емила Каменова уз Почетницу за 1. разред основне школе, Источно Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства.

Радови послје последњег избора/реизбора⁶

Радови објављени у часописима и зборницима са научно-стручних скупова

1. Б. Брчкало (2012), Проучавање националне књижевности у школи и циљеви васпитног идентитета, у: *Наука и идентитет* (Зборник радова са научног скупа одржаног на Филозофском факултету), књ. 6/1, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 607-617.

Кратак приказ рада

У раду се прво поставља питање дефинисања националне књижевности и критеријума њеног одређивања, а затим се доводи у везу проучавање националне књижевности у школи са развијањем васпитног идентитета код ученика. Национални идентитет се ствара у процесу социјализације, нарочито примарне, у породици, усвајањем матерњег језика и националне културе у којој се личности формирају. У примарној социјализацији формира се емотивна димензија националног идентитета: љубав према завичају и отаџбини. Да би се то развијало и у школи, у наставним програмима се постављају васпитни циљеви. Програмски циљеви захтијевају избор дјела која буде и подстичу родољубива осјећања, величају дух предака, историјске прошлости, придају значај традицији, као скупу норми, идеја, обичаја и вриједности у колективном памћењу српског народа. У раду се даље истражује креирање наставних програма из књижевности у савременим друштвеним околностима и у вези с тим разматра се питање критеријума утврђивања припадности дјела националној књижевности, као и питање критеријума за избор текстова, те питање уврштавања савремених писаца у програм.

⁶ Навести кратак приказ радова и књига (научних књига, монографија или универзитетских уџбеника) релевантних за избор кандидата у академско звање.

2. Б. Брчкало (2012), Особености романа „Прсти лудих очију“ Рајка Васића, у: *Значај српског језика и књижевности у очувању идентитета Републике Српске I*, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 211-233.

Кратак приказ рада

У раду се анализирају елементи структуре романа „Прсти лудих очију“ Рајка Васића, као што су грађа, тема, мотиви, фабула, ликови, идеје, функција наратора, композиција, језик и стил казивања. Такође се настоји показати зашто се ово књижевно дјело сматра модерним антиратним романом и романом тока свијести. Стилистичком анализом се покушавају истаћи важније естетске вриједности романа.

3. Б. Брчкало (2012), Средства и материјали за рад у настави почетног читања и писања, у: *Нова школа*, 9/10, год VII, Бијељина: Педагошки факултет, 73-89.

Кратак приказ рада

У раду се анализирају текстуални и други медији у настави почетног читања и писања и даје критички суд о њима. Разматра се проблематика квалитета уџбеника и дају препоруке за њихово унапређивање. Доводи се у везу пракса писања уџбеника, њихова употреба и методичка теорија. Даје се упоредна анализа *Буквара* и *Почетнице* који се данас користе у Републици Српској, као и допунских и пратећих дидактичких медија, попут *Словарице*, радних свески и методичког помагала за графомоторичке вјежбе. У раду се користи аналитичко-дескриптивна метода и метода класификације. Резултати истраживања показују да уџбеници и остала наставна средства испуњавају основне дидактичко-методичке захтјеве о писању уџбеника, али је неопходно даље дјеловање на њиховом усавршавању и унапређивању.

4. Б. Брчкало (2013), Савремене смјернице у настави говорне културе, у: *Zbornik radova sa Četvrtog međunarodnog naučno-stručnog skupa „Edukacija za budućnost“ održanog 24. и 25. 5. 2012*, Zenica: Pedagoški fakultet, 425-439.

Кратак приказ рада

Значајном феномену као што је говорна култура данас се не придаје довољно пажње, и то не само у културној комуникацији, већ и у наставној теорији и пракси, иако би развој културе изражавања требало да буде општешколски задатак. Ни на страницама стручне и методичке литературе није посвећено довољно простора настави говорне културе. Методичари су се превасходно бавили наставом граматике и књижевности, док су у области културе изражавања примарно мјесто заузимале писмене вјежбе и састави. Овај рад бави се дефинисањем захтјева које култура говора поставља пред наставнике и ученике и уочавањем претпоставки добре говорне културе у школској пракси и образовању будућих наставника. Такође се анализирају негативни ефекти лоше говорне културе до којих долази у комуникацији на релацији наставник – ученици.

5. Б. Брчкало, И. Брчкало (2013), Примјена заједничког оквира за процјену (CAF - Common Assessment Framework) на образовне институције, у: *Нова школа*, часопис за теорију и праксу савремене школе и предшколства, бр. 11, година VIII, Бијељина: Педагошки факултет, 164-180.

Кратак приказ рада

Када је ријеч о управљању квалитетом у образовању, постоје критичка питања на која треба обратити пажњу, као што су: да ли квалитет подразумијева боље или више; да ли су механизми квалитета заробили наставнике у нове облике контроле, административне контроле лоциране изван њихове професије; да ли су такви облици контроле допринијели или одузели од улоге наставника професионалца; да ли се у образовању квалитет може свести само на мјерљиве резултате, на циљеве постигнућа, резултате тестова и оцјене на испитима. Могло би се рећи да оно што се у образовању не може свести под јединствен кључ процјене и бројеве за статистичку обраду остаје занемарено. Како могу мање мјерљиви интуитивни, афективни аспекти образовног дјеловања бити препознати, вредновани и сачувани? Ипак, све што води побољшању квалитета у образовању треба примјењивати. Треба примјењивати неке алате као што је самопроцјена, али то не смије да оптерети учење, знање и квалитет наставе.

Из подручја технологије производње, бизниса и индустрије култура квалитета ушла је у подручје хуманих услуга којима припада и дјелатност образовања.

Поимање квалитета у јавном сектору се у раним фазама односило на законито пословање, поштовање правила, норми, процедура чиме би се постигла формална исправност. У посљедње вријеме квалитет се процјењује у смислу постизања задовољства корисника. Временом су развијени бројни модели управљања квалитетом, који су се из приватног сектора проширили, у адаптираном облику, и у јавном сектору. Један од таквих модела је и CAF модел - Common Assessment Framework – заједнички оквир за оцјењивање организација у јавном сектору, установљен на нивоу Европске уније, крајем 90-их година 20. вијека. Базиран је на Моделу изврности Европске фондације за менаџмент квалитетом - EFQM (European Foundation for Quality Management) који је посебно адаптиран за специфичности јавне управе и представља значајан допринос унапређењу квалитета у јавним организацијама. Да би се постигла изврност, остварени квалитет треба мјерити и

процјењивати те спроводити процес сталног побољшавања квалитета. САФ представља бодовни инструмент који служи за самопроцјену успјешности дјеловања јавних организација, па тако и образовних институција.

У раду се теоријски образлаже САФ модел и даје примјер његове практичне примјене на образовне институције.

6. Б. Брчкало (2013), Улога вјежбаонице у концепцији образовања учитеља и однос према традицији, у: *Наука и традиција* (Зборник радова са научног скупа одржаног 18-19. 5. 2012), уред. Владимир Милисављевић, посебна издања, књ. 7, том 2/2, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 1025-1034.

Кратак приказ рада

Савремено друштво захтијева комплексно образовану личност учитеља, а учитељски факултети и катедре за разредну наставу при филозофским факултетима својим плановима и програмима иду у корак с временом. Током образовања на основним студијама, поред теоријских знања, неопходно је да се будући учитељ и методички оспособи за рад у настави. Потреба примјене стечених знања уочена је у БиХ још у 19. вијеку па су уведене вјежбаонице у учитељске школе да би се будући учитељи практично оспособили за извођење наставе. У раду се разматра функција вјежбаонице у савременим условима и у односу према традицији.

7. Б. Брчкало (2013), Особености романа „Томанова игра сјенки“ Рајка Васића, у: *Књижевност и језик*, LX, 1, Београд: Филолошки факултет, Друштво за српски језик и књижевност Србије, 25-37 и *Значења*, часопис из области културе, науке, умјетности и образовања, год. XXX, бр. 72, септембар 2014, Добој: Народна библиотека Добој, Матична библиотека Добој, 155-169.

Кратак приказ рада

У раду се методама унутрашње и спољашње анализе покушавају расвијетлити структурне и суштинске особености романа *Томанова игра сјенки* Рајка Васића. Истичу се главне одреднице које овај роман сврставају у модерни антиратни роман. Стилистичком анализом покушавају се истаћи важније естетске вриједности романа, као што су експресивна својства и стилогеност језичких појава у роману.

8. Б. Брчкало, (2014) Важност језичке културе студената који се образују за позив професора разредне наставе, *Zbornik radova sa Međunarodnog naučno-*

stručnog skupa: Kulturni identitet u digitalnom dobu, Zenica: Filozofski fakultet, 267-277, dostupan online.

Кратак приказ рада

Да би будући професор разредне наставе реализовао све циљеве који се постављају у вези са наставом говорне културе и писмености, да би утицао на развијање језичког сензибилитета и исказне моћи ученика, и сам треба да посједује висок ниво језичке културе. Интерперсонална комуникација у настави доприноси развоју личности ученика и њиховог идентитета. Учитељ мора бити испрен говорник, на часу, на родитељском састанку, у јавном и приватном животу. Ако своје мисли и ставове не саопштава једноставно и јасно, ученици ће се удаљити од њега. То значи да порука коју исказује ученицима треба да садржи кратке реченице, познате ријечи, конкретан и обичан говор. Порука је занимљива ако се учитељ користи ефектним говором, личним стилем, визуелизацијом, поткрепљивањем примјерима и аналогијом. У супротном, ако је говор опширан, ако се користи много ријечи, а даје мало информација, ученици не прихватају поруке и оне на њих не утичу. Посебно је значајна лексика коју учитељ користи, није дозвољена употреба нестандартне лексике, сувишних ријечи, жаргонизама, дијалектизама и позајмљеница. Истраживање проведено на Филозофском факултету у Палама, међу студентима који се образују за позив професора разредне наставе, потврдило је хипотезу да њихова говорна култура није на потребном нивоу. Истраживао се само један сегмент говорне културе студената, а то је употреба нестандартне лексике, поштапалица, жаргонизама, позајмљеница и дијалектизама.

9. Б. Брчкало (2014), Мјесто и улога методике у концепцији образовања учитељског кадра у складу са европским стандардима, у: *Нова школа*, IX/ (1), Бијељина: Педагошки факултет, 145-159, доступан online.

Кратак приказ рада

Комплексно поље образовања учитеља пуно је контрадикција, тензија и парадокса. У времену брзих промјена образовање учитеља тражи стално побољшавање, усавршавање и реформе. У посљедњих десетак година проведено је неколико значајних истраживања квалитета образовања учитеља / наставника у земљама чланицама Европске уније. Организација за економску сарадњу и развој донијела је 2005. године извјештај под насловом „Наставници су важни“ у коме се даје низ доказа да је квалитет наставника један од најважнијих фактора који утиче на успјех ученика. Зелена књига о образовању наставника / учитеља у Европи, упућује на неопходност „висококвалитетног образовања и усавршавања наставника за

провођење реформе сектора образовања, реформе наставног плана и програма, те ефективно коришћење нових технологија за процесе учења“. Колико студиј разредне наставе данас у Републици Српској и ближем окружењу оспособљава учитеље за испуњавање свих захтјева који стоје пред њима у складу са европским стандардима, какви су планови и програми, какво мјесто у њима заузима методика наставе српског језика и методичка пракса – питања су којима се бави овај рад. У раду се користи метода теоријске анализе и дескриптивна метода.

10. Б. Брчкало (2014), Културни и друштвено-идеолошки потенцијали прозе Ранка Павловића, у: *Значај српског језика и књижевности у очувању идентитета Републике Српске III – Слика Босне и Херцеговине у дјелима савремених писаца Републике Српске*, уредник Милош Ковачевић, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 51-71.

Кратак приказ рада

У раду се разматра значај културних и друштвено-идеолошких потенцијала књижевности савремене генерације српских писаца, међу којима посебно мјесто припада Ранку Павловићу. У његовој збирци приповиједака под називом *Библиотекар и Књига*, књига је само успутни мотив уз који иде шира прича о човјеку и његовој судбини на нестабилном и варљивом босанском тлу. Аутор отвара бројна питања која су огледало друштва: отуђење личности; удаљеност или изолација између појединаца; стање беспомоћности, бесмислености и беспоретка; важност националних преоцби; рефлексije о страном простору; мјесто књиге у савременом свијету; однос писац – дјело – читалац, а све то чини културне и друштвено-идеолошке потенцијале Павловићеве прозе.

11. Б. Брчкало, Б. Чегар (2014), Сјећање на лик и дјело драге професорке – Рајка Божовић (In memoriam), у: *Радови Филозофског факултета*, бр.16, књ. 1/2, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 919-923. и *Књижевност и језик LXI*, 3-4, Београд: Филолошки факултет, Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2014, 443-447. и *Прилози настави српског језика и књижевности III/1-2*, Бања Лука: Друштво наставника српског језика и књижевности Републике Српске, 2015, 239-242.

Кратак приказ рада

У раду се даје сјећање на лик и дјело професорке Рајке Божовић (1931-2014), која је од 1971. до 1994. год. обављала наставнички посао на Одсјеку за историју југословенских књижевности и српскохрватски језик на Филозофском факултету у Сарајеву. Као професор методике наставе српског језика и књижевности држала је вјежбе и предавања студентима на поменутом одсјеку, а такође их је водила на хоспитације (огледна предавања) у средње и основне школе са којима је факултет имао споразум. У раду се истичу морална озбиљност и дух људских врлина који су одликовали професорку, а прије свега посвећеност методици наставе књижевности и

студентима.

12. Б. Брчкало (2014), Методичка монографија која ће унаприједити методiku наставе књижевности (Тиодор Росић, *Иманентно-методичко тумачење песничког текста*, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, 2013, 228 страна), у: *Радови Филозофског факултета*, књ.16, том ½, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 903-906. и *Узданица*, часопис за језик, књижевност и педагошке науке, год XI, бр. 2, 2014, Јагодина: Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, 171-174.

Кратак приказ рада

У раду се даје приказ методичке монографије *Иманентно–методичко тумачење песничког текста* Тиодора Росића у издању Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу. Истичу се вриједности приступа књижевном дјелу који су засновани на савременој науци о књижевности и савременој методици наставе књижевности, при чему се поштују специфичност и умјетничка индивидуалност књижевног дјела.

13. Б. Брчкало (2014), Professional-Pedagogical Practices And The Development of Professional Competencies of Students Future Teachers, *Education for Development*, Pula: Juraj Dobrila University of Pula Department of Educational Sciences, 105-118.

Кратак приказ рада

У раду се полази од тога да је људско знање најважнији ресурс развоја друштва и да је у функцији развоја потенцијала људи који ће бити водећа снага друштвених промјена у земљи, што указује на очигледан значај подизања квалитета образовања. То се посебно односи на учитељске факултете јер су учитељи темељ образовања, темељ државе. Познавање струке и професионалност је компетенција која се тражи од учитеља и у традиционалној и у савременој настави. Знање чињеница и кључних информација за обављање професије добија своју вриједност само ако је примјенљиво у пракси. Болоњски процес и реформе у високом образовању данас све више пажње поклањају утицају педагошке и методичке праксе на образовање учитеља, прије свега да би се отклониле слабости које су се појавиле усљед претјеране академизације образовања учитеља. Новина је у преобликовању програма образовања учитеља у европским земљама, тако да се нуди модел образовања заснован на компетенцијама, а пракса има значајну улогу. Савремена школа тражи нове компетенције учитеља јер он осмишљава, планира, програмира

води, подстиче, васпитава, организује, дијагностикује и има разумијевања за свако дијете, како оно даровито тако и оно хендикепирано.

У раду се, коришћењем аналитичко-дескриптивне и компаративне методе истражује начин организовања стручно-педагошке праксе на учитељским факултетима у Босни и Херцеговини у прошлости и данас, а такође се дају смјернице за њено будуће организовање у складу са савременим друштвено-политичким процесима и реформама у образовању које траже развијање професионалних компетенција.

14. Б. Брчкало (2014), Функција мале усмене форме у разредној настави, у: *Нова школа*, часопис за теорију и праксу савремене школе и предшколства, књ. IX/2, Бијељина: Педагошки факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 33-46.

Кратак приказ рада

У раду се говори о проблематици народних пословица и пословичких израза који, уз загонетку, чине мале усмене форме, самосталне и самобитне књижевноумјетничке творевине. Циљ рада је теоријско-методичка интерпретација пословице у настави књижевности за млађи школски узраст. Теоријско полазиште чини дефинисање пословице и њених структурних елемената: тематике, композиције, језичке грађе, идејног слоја и естетске вриједности. Такође се дају прихватљиве класификације наших народних пословица на основу различитих критеријума. Методички аспект разматра како дијете са својим искуственим контекстом препознаје и разоткрива семантичка поља пословице која могу бити: спознајно, морално, психолошко, завичајно. Кроз пословицу дјеца ће схватити реченицу као најмањи облик језичке комуникације и књижевноумјетничког изражавања, спознаће метафору, ритмичку организацију и језичку концизност.

15. Б. Брчкало (2015), Особености збирке приповиједака „Жута бјелина“ Ранка Павловића, *Наука и слобода*, књ. 9, том 1/2, (Зборник радова са научног скупа одржаног на Филозофском факултету 16-18. маја 2014, уредник Милош Ковачевић), Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 763-776.

Кратак приказ рада

У раду се методама унутрашње и спољашње анализе покушавају расвијетлити структурне и суштинске особености збирке приповиједака „Жута бјелина“ Ранка Павловића. Истичу се главне одреднице које, с једне стране, ове приповијетке чине традиционалним и ослоњеним на насљеђе српских писаца у Босни и Херцеговини, а, с друге стране, одреднице које их чине потпуно новим и савременим. Специфични менталитети и нарави приказани у овој Павловићевој збирци приповиједака одражавају културни идентитет српског народа. Писац ствара слику типичне крајишке вароши у којој људи, иако стијешњени и ограничени, живе достојанствено. Стилистичком анализом покушавају се истаћи важније естетске вриједности збирке.

16. Б. Брчкало (2015), Каква је будућност српског језика, у: *Значај српског језика и*

књижевности у очувању идентитета Републике Српске IV – Будућност српског језика и књижевности у Републици Српској и процеси (дез)интеграција, уредник Милош Ковачевић, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 123-145.

Кратак приказ рада

У раду се поставља питање о будућности српског језика и његовом мјесту у БиХ, која је прихваћена као кандидат за улазак у Европску унију. Расправља се о положају српског језика између различитих култура и друштвено-идеолошких оквира и политике мултикултурализма. Анализира се језик медија као и статус српског језика у образовном систему и истиче потреба за успостављањем стратегије којом ће се он заштитити као највећа национална вриједност и темељ културног идентитета.

17. Б. Брчкало (2015), Значајан прилог методици наставе српског језика (Тиодор Росић, *Иманентно-критичке и методичке интерпретације*, Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Јагодина, 2015), у: *Радови Филозофског факултета*, бр.17, књ. 1/2, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, стр. 619-622.

Кратак приказ рада

У раду се даје приказ методичке монографије *Иманентно–критичке и методичке интерпретације* Тиодора Росића у издању Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу. Истиче се да је аутору својствена усмјереност интерпретације према пјесничком тексту и иманентним методама анализе, а одбацивање вантекстуалног тумачења. Такође се истиче да је избор тумачених пјесничких текстова у књизи заснован на естетском критеријуму и да је књига срећан спој књижевне теорије, књижевне критике и методике наставе српског језика и књижевности.

Књиге, монографије, уџбеници

1. Б. Брчкало (2015), *Стваралачки поступци у настави књижевности*, Монографска публикација, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 201 страна.

Кратак приказ књиге

Књига *Стваралачки поступци у настави књижевности* представља наставак истраживања из области методике наставе српског језика и књижевности што су извршена у посљедњих пет година. Предмет истраживања актуелан је са гледишта методике, али и са гледишта васпитно-образовне праксе, јер се до сада није довољно проучавао и мали је број објављених радова из ове области. Циљ истраживања, чији су резултати обједињени у овој књизи, јесте да подстакне стваралачко осјећање за језик и књижевност код ученика основне и средње школе и наставника који усмјеравају њихове активности, али и да буде скроман допринос методици као научној дисциплини. У књизи су критички и систематично представљени стваралачки поступци у настави књижевности према класификацијама различитих аутора и дати адекватни модели њихове примјене у пракси. Разматрања у књизи заснована су на општим теоријским погледима, као и на њиховој примјени у науци и настави књижевности у основној и средњој школи. Књига има наглашено интердисциплинарно обиљежје јер се у њој користе сазнања из области књижевних и лингвистичких наука, јер то су наставни садржаји који се уче и на којима се развијају одговарајућа знања и вјештине у оквиру предмета српски језик. Али та стручна знања прилагођавају се сазнајном процесу ученика, те се предметност књиге шири на психологију ученика и учења, дакле, користе се сазнања опште и развојне психологије, логике и теорије учења, педагогије, дидактике, социологије, филозофије. Тако се комплексан феномен стваралачких поступака у настави настоји сагледати кроз призму различитих аспеката, како би се стекла потпунија слика о њима.

Структура разматрања у књизи сложена је и разврстана на осам поглавља, а то су: *Увод, Појам стваралаштва, Идеје о стваралаштву, Стваралаштво у настави књижевности, Особине личности и стваралаштво, Модели стваралачке наставе књижевности, Примјери практичног рада и Закључак.*

У поглављу *Идеје о стваралаштву* даје се историјат идеја о стваралаштву као општем појму. Полази се од Џона Дјуија и стиже до схватања педагога и психолога са наших простора – Николе Филиповића и Радивоја Квашчева.

У поглављу *Стваралаштво у настави књижевности* говори се о томе како се ученици могу подстицати на стваралаштво и како се може развијати њихово стваралачко мишљење.

У поглављу *Особине личности и стваралаштво* акценат је на томе да од особина личности и наставника и ученика зависи успјешност стваралачке наставе књижевности. Подразумијева се да интелигенција и мотивација код ученика нису довољне за успјешност у стваралачкој настави књижевности. Поред њих битне су и радне навике, раније знање, спремност на сарадњу, сналажљивост у новим ситуацијама, отвореност духа за нова рјешења, маштовитост, способност асоцирања, емоционална стабилност, упорност и дисциплинованост. Наставник не треба да буде ригидан (крут), него флексибилан (способан да мијења усмјереност), пожељно је да има склоност ка истраживању, духовитост, маштовитост, критички дух, осјетљивост за проблеме, једном ријечју да буде мотивисан за истраживачко дјеловање у настави књижевности.

У поглављу *Модели стваралачке наставе књижевности* даје се историја овог питања, помињу се битни модели стваралачке наставе који већ постоје у методичкој и дидактичкој литератури и предлажу се могућности њихове реализације у пракси. Дају се класификације поменутих модела према различитим ауторима.

Примјери практичног рада односе се на примјену стваралачких модела у

настави књижевности у основној и средњој школи. У тумачењу књижевних текстова сагледавају се њихове доминантне језичке, тематско-мотивске и обликовно-стилске одлике. У овом поглављу дати су радови који су претходно објављивани у филолошким часописима, као и часописима за теорију и праксу савремене школе (податак о томе даје се у *Библиографској забиљешци*), али су значајно измијењени, дорађени и допуњени.

Сви текстови који су коришћени у књизи и интерпретирани путем стваралачких поступака заступљени су у наставном плану и програму за основну и средњу школу у Републици Српској.

У књизи су коришћене метода теоријске анализе и дескриптивна метода. Методом теоријске анализе критички се сагледавају она теоријска сазнања из области методике, педагогије и дидактике, која се односе на проблем истраживања, дакле теорије, теоријски ставови, закони, законитости, принципи, системи везани за стваралачку наставу. Дескриптивном методом проучава се васпитна емпирија, емпиријске чињенице које су дате и какве оне стварно јесу.

Од књижевнонаучних метода у књизи се користе највише социолошка, психолошка, импресионистичка, структуралистичка, лингвистичка, феноменолошка, рецепцијска. Користи се методолошки плурализам на тај начин што се појединим књижевним приступима даје њихово право мјесто, управо, примјењивањем сваког метода ондје гдје сама природа умјетничког текста то захтијева.

2. Б. Брчкало (2017), *Научно-наставна интерпретација књижевноумјетничког дјела*, Монографска публикација, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 232 стране.

Кратак приказ књиге

Књига *Научно-наставна интерпретација књижевноумјетничког дјела* ослања се на сазнања из области књижевних и лингвистичких наука, али та стручна знања прилагођава сазнајном процесу ученика, те психологији учења. У књизи је заступљена стваралачка методичка интерпретација која напушта позитивизам и устаљене форме у тумачењу књижевних дјела. Ауторка не примјењује готове, већ постојеће моделе тумачења, него сваком књижевном дјелу приступа са позиције његове умјетничке посебности, унутрашње суштине и структуре.

Циљ петогодишњег истраживања чији су резултати обједињени у овој књизи јесте да подстакне стваралачко осјећање за језик и књижевност код ученика основне и средње школе и наставника који усмјеравају њихове активности, али и да буде скроман допринос методици као научној дисциплини.

Стога је структура разматрања у књизи сложена и разврстана на више поглавља. Поред увода, ту је још седам дијелова, закључак, резиме на енглеском и руском језику, литература, индекс имена, библиографска забиљешка и биографија аутора. Неминовно се полази од *Спољашњег и унутрашњег приступа књижевноумјетничком дјелу, Појма интерпретације*, а затим слиједи поглавља: *Школа интерпретације у Њемачкој, Методичка интерпретација књижевног дјела, Књижевно-методички аспект тумачења бајке у настави, Књижевно-методички аспект тумачења збирке приповиједака у настави, Књижевно-методички аспект*

тумачења романа у настави.

У поглављу *Спољашњи и унутрашњи приступ књижевноумјетничком дјелу* даје се историјат развоја методологије проучавања књижевности, помињу се методе и теоријске концепције које проучавању књижевности прилазе са различитих аспеката. Неки приступи на књижевно дјело гледају као на документ о његовом аутору, други књижевно дјело тумаче као аутономну творевину, а трећи су оријентисани ка примаоцу или читаоцу који својим судовима тек даје право значење дјелу.

У поглављу *Појам интерпретације* даје се дефиниција интерпретације са становишта науке о књижевности и са становишта методике наставе књижевности. Интерпретација представља такав начин тумачења књижевног дјела у коме се покушавају повезати сви елементи књижевног дјела у складну цјелину.

У поглављу *Школа интерпретације у Њемачкој* акценат је на учењу о интерпретацији које се развило у Њемачкој након Другог свјетског рата, под утицајем стилистике, нове критике и руских формалиста. Преглед њемачког интерпретативног учења даје се као најрепрезентативнији критеријални примјер књижевно-методичке интерпретације.

Поглавље *Методичка интерпретација књижевног дјела* доноси подробније објашњење шта се подразумева под методичком интерпретацијом текста и шта све она треба да садржи. Прави се паралела интерпретације са освртом и приказом књижевног дјела.

Слиједи три поглавља која доносе и примјере интерпретација жанровски различитих текстова који су заступљени у наставном програму за основну и средњу школу у Републици Српској или се даје препорука да се уврсте у програм. У тумачењу књижевних текстова сагледавају се њихове доминантне језичке, тематско-мотивске и обликовно-стилске одлике. У погледу жанра, користи се приповијетка, тј. збирка приповиједака, бајка и роман. Опредјелили смо се за ове књижевне врсте јер сматрамо да се у литератури о њима није много писало.

Поглавље *Књижевно-методички аспект тумачења бајке у настави* даје теоријске приступе бајци као књижевном жанру, у најширем смислу, и методичке аспекте тумачења бајке, уз примјере интерпретација народне бајке *Аждаја и царев син* и ауторских бајки *Седефна Ружа* Гроздане Олујић и *Кућа на излету* Ранка Павловића.

Поглавље *Књижевно-методички аспект тумачења збирке приповиједака у настави* доноси прилазе збирци приповиједака са теоријског и методичког становишта и примјере интерпретација збирке приповиједака *Чистач обуће* Ранка Павловића, збирке приповиједака *Велико двориште* Стевана Раичковића и збирке *Стари дани* Боре Станковића. Интерпретације ове три збирке приповиједака већ су објављиване у релевантним филолошким часописима, као и часописима за теорију и праксу савремене школе (податак о томе даје се у *Библиогафској забиљеци*), али су значајно измијењене, дорађене и допуњене.

Поглавље *Књижевно-методички аспект тумачења романа у настави* даје теоријске поставке о роману као књижевном жанру, преглед најпознатијих методичких теорија романа, заступљеност романа у наставном програму за гимназију и примјер интерпретације романа *Злочин и казна* Ф. М. Достојевског.

У књизи су понуђени погодни наставни поступци, стручна гледишта и поуздана књижевнонаучна и наставна методологија за успјешну интерпретацију књижевних дјела у настави. Нормативном поступку тумачења књижевних дјела

супротставља се, у овој књизи, стваралачки. Књижевном дјелу приступа се као сложеној и слојевитој умјетничкој творевини чије се проучавање не може укалупити у непрецизну и упрошћену дидактичку структуру часа него се методички систем интерпретације књижевног дјела ослања на природу дјела и доживљајно-спознајне могућности ученика. У томе се огледа међуусловљеност књижевне методологије и методике. Стваралачки поступак тумачења књижевног дјела подразумијева стваралачку дјелатност ученика. Она им помаже да боље упознају своје могућности, да стекну самопоуздање и самопоштовање, да се искажу и потврде као личности.

Наставникови задаци су да плански и организовано руководи ученичким проучавањем књижевног текста, да им помаже да откривају темељне категорије на којима се заснива свијет умјетничког дјела, да им помаже да уочавају битна својства књижевности, да помаже изградњу и развој ученичког мисаоног апарата (формирање појмова, судова, закључака, погледа, асоцијација, аналогија и разграничења), да ученике уводи у тајне научног поступка (постављање, доказивање и провјера хипотезе, примјена сазнања на новим наставним садржајима и у пракси).

У књизи се користи метода теоријске анализе и дескриптивна метода. Од књижевнонаучних метода у књизи се користи највише социолошка, психолошка, импресионистичка, структуралистичка, лингвостилистичка, феноменолошка, рецепцијска. Користи се методолошки плурализам на тај начин што се појединим књижевним приступима даје њихово право мјесто, управо, примјењивањем сваког метода ондје гдје сама природа умјетничког текста то захтијева.

4. ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Образовна дјелатност прије првог и/или /последњег избора/реизбора

Др Бранка Брчкало је на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву била асистент на предмету *Методика наставе језика и књижевности* и виши асистент на предмету *Методика наставе српског језика и књижевности* на Одсјеку за српски језик и српску књижевност. Залагала се за бољу сарадњу Факултета са основним и средњим школама у окружењу и подизање методичке праксе студената на виши ниво. Богато методичко искуство гимназијског професора помагало јој је у томе. Такође, др Бранка Брчкало је у претходном изборном периоду на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву, на Студијском програму за српски језик и књижевност и Студијском програму за разредну наставу била наставник на предметима: *Настава почетног читања и писања, Методика наставе српског језика, Методика наставе књижевности, Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2*, у оквиру уже научне области *Методика васпитно-образовног рада – Методика наставе језика и књижевности*. Као наставник који је свој посао обављао само на Филозофском факултету у Палама могла је да се у потпуности посвети настави и раду са студентима комбинујући часове предавања са часовима вјежби и хоспитовања, јер није било асистента за ове предмете.

Од 2007. године именована је за члана испитне комисије за полагање стручног испита из Разредне наставе - Српски језик и стручног испита наставника из Српског језика и српске књижевности са методиком. До данас је члан Комисије за полагање стручних испита.

Била је предсједник или члан неколико комисија за израду и одбрану

магистарског рада:

-*Микротопонимија Пала*, кандидата Божице Кнежевић (Комисија у саставу: др Михајло Шћепановић, др Видан Николић, др Миланка Бабић, др Бранка Брчкало);

-*Анализа лектуре у наставним програмима за више разреде основне школе*, кандидата Оливере Крупез (Комисија у саставу: др Саша Кнежевић, др Бранка Брчкало, др Сања Мацура);

-*Позиције и активности ученика у традиционалној и интерактивној настави граматике*, кандидата Силве Добраш (Комисија у саставу др Мирјана Влаисављевић, др Бранка Брчкало, др Љубомир Милутиновић);

-*Српске реалистичке приповијетке у настави*, кандидата Зоре Пајкановић (комисија у саставу др Горан Максимовић, др Бранка Брчкало, др Војо Ковачевић).

Такође је била члан неколико комисија за писање извјештаја по расписаном конкурс за избор сарадника у звање асистента или вишег асистента за предмет Методика наставе српског језика и књижевности.

На основу увида у приложену документацију, објављених монографија, научних и стручних радова констатујемо да је др Бранка Брчкало у претходном изборном периоду имала:

- три монографије;

- једанаест радова објављених у домаћим часописима са рецензијом.

- три рада објављена у цјелости у зборницима са домаћих научних скупова;

- два рада објављена у цјелости и један у изводу у зборницима са међународних скупова.

Образовна дјелатност послје последњег избора/реизбора

Навести све активности (учбеници и друге образовне публикације, предмети на којима је кандидат ангажован, гостујућа настава, резултате анкете⁷, менторство⁸)

У овом изборном периоду др Бранка Брчкало ангажована је на сљедећим предметима у оквиру уже научне области Методика васпитно-образовног рада и уже образовне области Методика наставе језика и књижевности: Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2, Проблемска и стваралачка настава језика, Стваралачка настава књижевности и Савремена организација наставе српског језика и књижевности на мастер студијама српског језика и књижевности, Иновативне методе у настави српског језика и књижевности на Докторским студијама филологије (Студијски програм за српски језик и књижевност), Методика српског језика и књижевности (Студијски програм за руски и српски језик и књижевности), Методика наставе српског језика и књижевности 1, Методика наставе српског језика и књижевности 2 (школски рад), Филмска и РТВ култура, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 1, Савремена методика наставе српског језика и књижевности 2 и Специјални курс наставе српског језика и књижевности (Студијски програм за разредну наставу).

⁷ Као доказ о резултатима студентске анкете кандидат прилаже сопствене оцјене штампане из базе.

⁸ Уколико постоје менторства (магистарски/мастер рад или докторска дисертација) навести име и презиме кандидата, факултет, ужу научну област рада.

Према увиду у конкурсну документацију констатоване су слjedeће активности:

1. Б. Брчкало (2015), *Стваралачки поступци у настави књижевности*, Монографска публикација, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 201 страна.
2. Б. Брчкало (2017), *Научно-наставна интерпретација књижевноумјетничког дјела*, Монографска публикација, Пале: Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, 232 стране.

17 научних радова објављених у часописима и зборницима са рецензијом, који су приложени уз документацију и већ побројани у поглављу 3 овог извјештаја.

Менторство у комисијама за одбрану мастер радова:

На Студијском програму за разредну наставу:

1. Татјана Јефтић (2013): *Драмски текст у разредној настави књижевности*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
2. Михаела Томовић (2013): *Бајка и њен васпитни значај у млађем школском узрасту*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
3. Данка Рашевић (2014): *Роман за дјецу као домаћа лектура у разредној настави*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
4. Анђела Асановић (2015): *Књижевно-методички аспект проучавања лирских народних пјесама у основној школи*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
5. Горица Короман (2015): *Додатна настава српског језика и књижевности у наставном програму и у пракси*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
6. Далиборка Димитријевић (2015): *Диктат и врсте диктата*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).

7. Данијела Мијановић (2016): *Писмене вјежбе и састави у млађим разредима основне школе*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
8. Жељана Машић (2016): *Садржаји, облици и методе рада у ванредној настави српског језика и књижевности*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).

На Студијском програму за српски језик и књижевност

9. Биљана Мишић (2014): *Наставно тумачење језичко-стилских особености у дјелима Бранка Ћопића*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
10. Душица Стевановић (2015): *Обрада текста помоћу доминантног књижевног лика*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
11. Николина Продановић (2016): *Интерпретација романа „Злочин и казна“ Ф. М. Достојевског у четвртој разреду гимназије*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).
12. Дејан Баковић (2017): *Настава лексике у средњој школи*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).

Чланство у комисијама за одбрану мастер радова

1. Тијана Ђоројевић (2013): *Дјечији ликовни прикази биљног и животињског свијета у поезији Десанке Максимовић, у интерпретацији ученика III и IV разреда основне школе*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе ликовне културе).
2. Суад Хасановић (2013): *Ставови и искуства наставника разредне наставе основних школа Тузланског кантона о примјени методе експеримента у настави природе у нижим разредима*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе природе и друштва).
3. Зорица Благојевић – Боровчанин (2014): *Специфичности организације наставе познавања природе и друштва у комбинованим одјељењима*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна

област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе природе и друштва).

4. Ђорђе Лаловић (2015): *Социјализација дјеце кроз ликовно изражавање у основној школи*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе ликовне културе).

Чланство у комисији за одбрану докторског рада

1. Милена Ивановић (2013): *Свијет дјетињства у дјелу Иве Андрића*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву (ужа научна област Методика васпитно-образовног рада - ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).

Чланство у комисији за припремање извјештаја за избор у звање:

- вишег асистента на Филозофском факултету у Палама, одл. бр. 210/15, од 6. 2. 2015.

Резултати студентске анкете приложени су у оквиру документације, у виду графикона и показују да се тренд просјечних оцјена на свим предметима др Бранке Брчкало од 2009. до 2017. креће од 4,01 до 5,00. Такође, свака од просјечних оцјена за период од 2009. до 2017. год. виша је од просјечне оцјене наставног кадра, узузев у академској 2014/15. години.

Рецензије рукописа:

1. Наставни листови из српског језика за 3. разред основне школе;
2. Читанка за 3. разред основне школе;
3. Научни и стручни радови у часописима *Нова школа* у издању Педагошког факултета у Бијељини, у часопису *Радови*, који излази на Филозофском факултету у Палама, у часопису *Прилози* у издању Друштва наставника српског језика и књижевности Републике Српске и у зборницима са научних скупова на Филозофском факултету у Палама.

5. СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Навести учешће у НИ пројектима (одобрени и завршени: назив НИ пројекта са ознаком, период реализације, да ли је кандидат руководилац или учесник).
Остале стручне дјелатности.

Кандидат је као учесник учествовао на сљедећем НИ пројекту:

1. Четворогодишњи пројекат финансиран од стране Министарства науке и технологије Владе Републике Српске: *Значај српског језика и књижевности у очувању идентитета Републике Српске*, од 2012. до 2015. године на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву (уредник и руководилац пројекта

проф. др Милош Ковачевић).

Остале стручне дјелатности:

Рецензије:

1. Наставни листови из српског језика за 3. разред основне школе (Завод за уџбенике и наставна средства);
2. Читанка за 3. разред основне школе (Завод за уџбенике и наставна средства);
3. Научни и стручни радови у часописима:

Нова школа (Педагошки факултет у Бијељини);

Радови (Филозофски факултет Пале);

Прилози (Друштво наставника српског језика и књижевности Републике Српске) и радови у зборницима са научних скупова на Филозофском факултету у Палама.

Учешће са саопштењима на тринаест (13) научних скупова.

6. РЕЗУЛТАТ ИНТЕРВЈУА СА КАНДИДАТИМА⁹

Интервју са кандидатом др Бранком Брчкало обављен је 1. 11. 2017. године на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву. Током разговора утврђено је да је ријеч о изграђеном професору Методике наставе српског језика и књижевности који је определијелен за даљи развој на плану универзитетске наставне дјелатности и на плану научних истраживања у научној области за коју је расписан конкурс.

7. ИНФОРМАЦИЈА О ОДРЖАНОМ ПРЕДАВАЊУ ИЗ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА КОЈИ ПРИПАДА УЖОЈ НАУЧНОЈ/УМЈЕТНИЧКОЈ ОБЛАСТИ ЗА КОЈУ ЈЕ КАНДИДАТ КОНКУРИСАО, У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 93. ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ¹⁰

Током једанаест година, др Бранка Брчкало, док је била у звању доцента и ванредног професора, држала је предавања из наставних предмета уже научне области за које је конкурс расписан. Због тога није неопходно да држи предавање из наставног предмета уже научне области приликом избора у звање редовног професора.

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Експлицитно навести у табели у наставку да ли сваки кандидат испуњава услове за избор у звање или их не испуњава.

Први кандидат др Бранка Брчкало

⁹ Интервју са кандидатима за изборе у академска звања обавља се у складу са чланом 4а. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву (Интервју подразумјева непосредан усмени разговор који комисија обавља са кандидатима у просторијама факултета/академије. Кандидатима се путем поште доставља позив за интервју у коме се наводи датум, вријеме и мјесто одржавања интервјуа.)

¹⁰ Кандидат за избор у наставно-научно звање, који раније није изводио наставу у високошколским установама, дужан је да пред комисијом коју формира вијеће организационе јединице, одржи предавање из наставног предмета уже научне/умјетничке области за коју је конкурисао.

Минимални услови за избор у звање ¹¹	испуњава/не испуњава	Навести резултате рада (уколико испуњава)
Проведен најмање један изборни период у звању ванредног професора	испуњава	Бр. одлуке: 01-С-428-V/11
Има најмање осам научних радова из области за коју се бира објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом, након стицања звања ванредног професора	испуњава	Објављено 17 радова у научним часописима и зборницима радова, од тога 12 из области за коју се кандидат бира. (приложене библиографске јединице, као и примјерци радова).
Најмање двије објављене књиге	испуњава	Објављене двије научне монографије (претходно наведена листа објављених књига и књиге приложене у конкурсном материјалу).
Успјешно реализовано менторство кандидата за степен другог или трећег циклуса	испуњава	Успјешно реализовано менторство на 12 мастер радова и чланство у комисији за четири мастер рада и један докторски рад.
Успјешно остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања	испуњава	Кандидат је преко учешћа на међународним научним скуповима, као излагач, предсједавајући секција и члан научних одбора за организацију скупова остварио успјешну сарадњу са више других универзитета.
Додатно остварени резултати рада (осим минимално прописаних)		
Навести преостале публиковане радове, пројекте, менторства, ...		
<p>Поред прописаних осам научних радова из области за коју се бира, кандидат др Бранка Брчкало објавила је још четири рада из те области. Осим прописаног једног реализованог менторства на другом циклусу студија реализовала је још једанаест менторстава, као и чланство у четири комисије за одбрану мастер рада и одбрану једног докторског рада. Учествовала је у четворогодишњем пројекту: <i>Значај српског језика и књижевности у очувању идентитета Републике Српске</i>. Радове је излагала на 13 научних скупова.</p>		
Приједлог кандидата за избор у академско звање		
Навести звање, ужу научну/умјетничку и образовну област за коју се кандидат предлаже са образложењем приједлога комисије. Уколико један или више кандидата задовољавају услове за избор у звање према конкурс, комисија мора дати		

¹¹ У зависности у које се звање бира кандидат, навести минимално прописане услове на основу члана 77., 78. и 87. Закона о високом образовању односно на основу члана 37., 38. и 39. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву

образложење о разлозима доношења своје одлуке, конкретно и јасно.

Претходно изложени подаци недвосмислено показују да др Бранка Брчкало испуњава законске и научно-стручне услове за избор у звање редовног професора, ужа научна/умјетничка област Методика васпитно-образовног рада (ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).

Образложење:

Др Бранка Брчкало је:

а) провела шест година у звању ванредног професора у истој научној области; б) објавила 17 (седамнаест) радова у научним часописима и зборницима са научних скупова; в) објавила двије научне монографије с темама из уже научне области; г) са саопштењима учествовала на 13 (тринаест) научних скупова; д) успјешно изводила наставу из више наставних предмета на првом, другом и трећем циклусу студија; ђ) била ментор при изради дванаест мастер радова; е) била члан комисија за одбрану четири мастер рада, као и за одбрану једне докторске дисертације; ж) учествовала у једном научном пројекту; з) била рецензент већег броја публикација.

Комисија због тога са задовољством предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета на Палама, као и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да др Бранку Брчкало изабере у звање редовног професора за ужу научну област Методика васпитно-образовног рада (ужа образовна област Методика наставе језика и књижевности).

Ч Л А Н О В И К О М И С И Ј Е:

1. Проф. др Оливера Радуловић, предсједник

2. Проф. др Горан Максимовић, члан

3. Проф. др Мирјана Стојисављевић, члан

IV ИЗДВОЈЕНО ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Уколико неко од чланова комисије није сагласан са приједлогом о избору дужан је своје издвојено мишљење доставити у писаном облику који чини саставни дио овог извјештаја комисије.

Ч Л А Н К О М И С И Ј Е:

1. _____

Мјесто: Пале

Датум: 1. 11. 2017. год.